

Батлав.....

УЛСЫН ШАЛГАЛТ - 2018

МОНГОЛ ХЭЛ-12

Аймаг / дүүрэг:
Сум
Сургууль:
Анги: Бүлэг:
Овог:
Нэр:

САНАМЖ, ЗӨВЛӨГӨӨ

- Шалгалт 80 минут үргэлжилнэ.
- Шалгалтын материал хоёр хэсэгтэй ба нэгдүгээр хэсэг нь унших чадвар сорьсон, хоёрдугаар хэсэг нь бичих чадвар сорьсон задгай хэлбэрийн даалгавраас бүрдэнэ.
- Даалгавар бүрийн хариултыг өгөгдсөн сул зайд бичиж тэмдэглэнэ.

Хайрын зурvas

Анхны хайрын тухай бодол адуунаас унтаж хоцорсон цагаан унага шиг сэтгэлийн манан дундуур янцгаан давхиж айсүй. Босовч суувч нэхэн дагасаар билээ. Анхны хайр минь хөвөнтэй ногоон дээлтэй, хоёр салаа гээгтэй, торгон савхин түрийд шальгүй нарийдсан чилгэр бор шилбэтэй байжээ. Би завсарлагаа бүхнээр ангийнх нь хавьцаа эргэлдэж, дараагийн нь завсарлагаанаар очих шалтгаанаа хичээл бүхэн дээр боловсруулан суудаг сан. Түүний ангийнхан дээр очиж байхын тулд мөн ч олон хүүхдийн гэрийн даалгаврын тоог бодож өгсөн дөө. Орой ангидаа суугаад давтлага хийхэд онгорхой хаалгаараа чамайг хараасай гэж цааш нааш мөн ч олон гардаг сан. Нэгэн шөнө би ангия түгжиж суугаад анхны хайрын захидаа бичиж билээ. Лaanы гэрэлд цаасны өнгө шарланги, миний сэтгэл тогоотой сүү шиг дэврэн, анхны хайр минь өрөм шиг ариухан байжээ. Сурагчийн эмзэгхэн үзэг хайрын үгийг итгэлгүйхэн сийлэхдээ гэмт хэрэг хийж байгаа юм шиг үл мэдэгхэн чирээд байсан. Гадна талын хаалга дуугарахд давхийн цочиж, бичиж байгаа захидаа шүүрэн авч базчихаад хөлийн чимээ тасарсан хойно, дахин өөр цаасан дээр бичиж байлаа. Тийнхүү шөнөжин бичсэн илгээлтээ өвөртөлчхөөд явж байхад тэрхэн зурvasны хэмжээгээр дөрвөлжин газар халуу шатаж, би бээр улсын нууц хадгалсан төмөр авдар шиг хариуцлагад тохогдсоноо мөч бүхэнд ухаарч байсан.

Түүнийг гардуулах эвтэй мөчийг хүлээн хэд хоносны эцэст сургуулийн довжоон дээрээс би чам руу чиглэсэн. Трамплин дээрээс л үсэрчих шиг хоёр чих юм сонсохоо больж аврах ганцхан шийдвэр эх дэлхий цагаан цас шиг чи минь ойрхон л юм шиг атлаа эрин өнгөрөх шиг хол байсан. Дотно байна гэж бодоод байсан чамайгаа хэчинээн хөндий байсныг тэгэхэд л би гадарласан. Чи зурvasыг минь авчхаад хоёр салаа гээгээ годгонуулж гүйх шахам булан тойрсон. Би сургуулийн үүдэнд ургаастай юм шиг яахаа ч мэдэлгүй зогсоор байлаа... Маргааш нь дөрөвдүгээр цагийн завсарлагаанаар танай ангийн Чимгээ ирж, миний алгебрийн номыг гүйгаад эргүүлэн авчирч өгөхдөө их л учиртай инээж нэг юм хэлэх гэсэн боловч хонх нэгэнт дуугарч, багш журналаа барьсаар айсай тул анги анги руугаа эргэн гүйлдлээ. Хичээл ид дундаа явж байхад номоо дэлгэвэл дөрөв нугалсан дэлбээ цаас нүднээ тусав. Түүнээс минь хариу иржээ. Номоо сэмхэн хамхиад саванд нь хийвэл тийм хүндтэй юм хадгалж явахад хуучирсан муу цүнх минь их л гологдож байх шиг санагдлаа. Зүрхний цохилт түргэсэн хацар улайж, хуучин муу цүнхнийхээ оосроор гарaa ороож барьчаад хичээл тараахыг ирээдүй мэт хүлээв. Хичээл тараад хамт явдаг хүүхдүүдээс албаар хоцорч ганцаар дөлөн явсаар замын баруун овоон дээр гарч суугаад уул зурvasыг задлан үзлээ.Дэлбээн цаасны голд: “10б-ийн тэнэг. Дахиад өгвөл багшид хэлнэ дээ” гэж нямбай нь аргагүй бичээд нэрээ ч тавьсангүй. Би өндийн сууж зам руу харлаа. Нөгөө аймаг даяар магтагдаад байгаа шинэ ирсэн эмч хүүхэн төмөр замын инженер залуутай хөхрөлдөн явна. Олигтой ч хүүхэн биш л байна. Харин миний муу хуучин цүнх тэгтлээ гологдоод байхаар эд биш байлаа. Нөгөө зурvasны захын цагааныг таслан хаясаар сутал зөвхөн “10б-ийн тэнэг” гэдэг нь л үлдэв. Би түүнийг зажилж зажилж залгичихлаа. Дотор сэтгэл хоёр адилхан горойж залгисан зүйл маань их л хатуу байлаа. Түүнийг зөөлрүүлэх гэсэн мэт аяндаа нулимс завж даган аманд орсоор байв.

Ж.Лхагва

НЭГДҮГЭЭР ХЭСЭГ. УНШИХ ЧАДВАР СОРЬСОН ДААЛГАВАР

“Хайрын зурvas” эхэд сургач насныхаа гэнэн хайрыг дурсан өгүүлжээ.

Эхийг задлан шинжлэх даалгавар

[25 оноо]

1. Хүүгийн хийсэн үйлдлүүдийн учир шалтгааныг тайлбарлаарай.

[7 оноо]

Үйлдэл:- Анхны хайрын тухай бодол боловч суувч нэхэн дагасаар.

- Учир шалтгаан-

.....

Үйлдэл: Завсарлагаанаар очих шалтгаанаа хичээл бүхэн дээр боловсруулан суудаг

- Учир шалтгаан-

.....

Үйлдэл: Нөгөө ангийнхаа хүүхдүүдийн гэрийн даалгаврын тоог бодож өгсөн

- Учир шалтгаан-

.....

Үйлдэл: Орой ангидаа суугаад давтлага хийхэд онгорхой хаалгаараа чамайг хараасай гэж цааш нааш мөн ч олон гардаг

- Учир шалтгаан-

.....

Үйлдэл: Хaalга дуугарахад давхийн цочсон

- Учир шалтгаан-

.....

Үйлдэл: Захиагаа дахин өөр цаасан дээр бичсэн

- Учир шалтгаан-

.....

Үйлдэл:Хариуцлагад тохогдоноо мөч бүхэнд ухаарч байсан

- Учир шалтгаан-

.....

2. Дүрслэх ур маяг бүхий үгс юуг юутай адилтгасныг /зүйрлэснийг/ тайлбарлаж бичээрэй.

[5 оноо]

- Анхны хайрын тухай бодол унага шиг сэтгэлийн манан дундуур давхиж айсүй-

.....

.....

- Сэтгэл тогоотой сүү шиг дэврэн-

.....

.....

- Анхны хайр минь өрөм шиг ариухан-

.....

.....

- Эрин өнгөрөх шиг хол байх-

.....

.....

- Эх дэлхий цагаан цас шиг-.....

.....

.....

ХОЁРДУГААР ХЭСЭГ. БИЧИХ ЧАДВАР СОРЬСОН ДААЛГАВАР

“...Номоо сэмхэн хамхиад саванд нь хийвэл тийм хүндтэй юм хадгалж явахад хуучирсан муу цүнх минь их л гологдож байх шиг санагдлаа. ...Харин дараа нь муу хуучин цүнх тэгтлээ гологдоод байхаар эд биш байлаа” санааг ургуулан бодоод гарчиг өгч бичээрэй. Эх зохион бичихдээ баримт жишээ, сонин сайхан санаа оруулаарай. Үгийн тоо 250-300 /25 онго/

Засагч багш нарт зориулав